

32000L0034

L 195/41

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

1.8.2000

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2000/34/ES

z 22. júna 2000

ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/104/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času a ktorá sa vzťahuje na sektory a činnosti vylúčené z uvedenej smernice

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na článok 137 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie (1),

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru (2),

konajúc v súlade s postupom, ktorý je ustanovený v článku 251 zmluvy (3), vzhľadom na spoločný text schválený Zmierovacím výborom 3. apríla 2000,

keďže:

- (1) Článok 137 zmluvy ustanovuje, že spoločenstvo má podporovať a dopĺňať činnosti členských štátov s cieľom zlepšiť pracovné prostredie a chrániť zdravie a bezpečnosť pracovníkov. Smernice prijaté na základe uvedeného článku majú zabrániť kladeniu administratívnych, finančných a právnych obmedzení takým spôsobom, ktorý by zdržiaval vytváranie a rozvoj malých a stredných podnikov.
- (2) Smernica Rady 93/104/ES z 23. novembra 1993 o určitých aspektoch organizácie pracovného času (4) ustanovuje minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky pre organizáciu pracovného času, pokiaľ ide o doby každodenného odpočinku, prestávok, týždenného odpočinku, maximálneho týždenného pracovného času, celoročnej dovolenky a aspektov nočnej práce, práce na smeny a vzoriek práce. Uvedená smernica by sa mala pozmeniť z nasledovných dôvodov.
- (3) Z rozsahu smernice Rady 93/104/ES je vylúčená cestná, letecká, námorná a železničná doprava, vnútrozemská vodná doprava, námorný rybolov, iné práce na mori a odborná prax lekárov.
- (4) Komisia vo svojom návrhu z 20. septembra 1990 nevyhlásila žiadny sektor a žiadne činnosti zo smernice Rady 93/104/ES a ani Európsky parlament vo svojom stanovisku z 20. februára 1991 neprijal takéto vylúčenia.

- (5) Zdravie a bezpečnosť pracovníkov by mali byť na pracovisku chránené nie preto, že títo pracujú v určitom sektore alebo že vykonávajú určitú činnosť, ale preto, lebo sú pracovníkmi.
- (6) Pokiaľ ide o sektorové právne predpisy pre mobilných pracovníkov je potrebný doplňujúci a paralelný prístup v ustanoveniach o bezpečnosti dopravy a o zdraví a bezpečnosti príslušných pracovníkov.
- (7) Je potrebné zohľadniť špecifickú povahu činností na mori a odbornej praxe lekárov.
- (8) Ochrana zdravia a bezpečnosť mobilných pracovníkov by taktiež mali byť zaručené.
- (9) Existujúce ustanovenia týkajúce sa celoročnej dovolenky a zdravotných posudkov pre nočnú prácu a prácu na smeny by sa mali rozšíriť, aby zahŕňali mobilných pracovníkov vo vylúčených sektoroch a činnostiach.
- (10) Je potrebné, aby sa existujúce ustanovenia o pracovnom čase a odpočinku upravili pre mobilných pracovníkov vo vylúčených sektoroch a činnostiach.
- (11) Všetci pracovníci by mali mať dostatočný čas na odpočinok. Pojem „odpočinok“ musí byť vyjadrený v jednotkách času, t.j. v dňoch, hodinách a/alebo v ich zlomkoch.
- (12) Európska dohoda týkajúca sa pracovného času námorníkov bola prijatá prostredníctvom smernice Rady (5) na návrh Komisie v súlade s článkom 139 ods. 2 zmluvy. Podľa toho by sa ustanovenia tejto smernice nemali vzťahovať na námorníkov.
- (13) V prípade tých „rybárov-podielníkov“, ktorí sú zamestnancami, je na členských štátoch, aby podľa článku 7 smernice Rady 93/104/ES stanovili podmienky pre nárok na celoročnú dovolenku a na jej udeľovanie vrátane opatrení na vyplácanie.
- (14) Špecifické normy ustanovené v iných prostriedkoch spoločenstva týkajúce sa napr. doby oddychu, pracovného času, celoročnej dovolenky a nočnej práce pre určité kategórie pracovníkov, by mali mať prednosť pred ustanoveniami smernice Rady 93/104/ES v znení tejto smernice.

(1) Ú. v. ES C 43, 17.2.1999, s. 1.

(2) Ú. v. ES C 138, 18.5.1999, s. 33.

(3) Stanovisko Európskeho parlamentu zo 14. apríla 1999 (Ú. v. ES C 219, 30.7.1999, s. 231), spoločná pozícia Rady z 12. júla 1999 (Ú. v. ES C 249, 1.9.1999, s. 17) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 16. novembra 1999 (ešte neuvyverejnené v úradnom vestníku). Rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 17. mája 2000 a rozhodnutie Rady z 18. mája 2000.

(4) Ú. v. ES L 307, 13.12.1993, s. 18.

(5) Smernica Rady 1999/63/ES z 21. júna 1999, ktorá sa týka Dohody o organizácii pracovného času námorníkov, uzavretej Združením majiteľov lodí Európskeho spoločenstva (ECSA) a Odborovou federáciou pracovníkov dopravy v Európskej únii (FST) (Ú. v. ES L 167, 2.7.1999, s. 33).

- (15) Vzhľadom na precedenčné právo Súdneho dvora Európskych spoločenstiev by sa malo vypustiť ustanovenie týkajúce sa nedeľného voľna.
- (16) Vo svojom rozsudku v prípade C-84/94 Spojené kráľovstvo proti Rade ⁽¹⁾ súdny dvor rozhodol, že smernica Rady 93/104/ES je v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality ustanovenými v článku 5 zmluvy. Neexistuje dôvod domnievať sa, že rozsudok nie je uplatniteľný na porovnateľné rozhodnutia týkajúce sa množstva aspektov organizovania pracovného času vo vylúčených sektoroch a činnostiach,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Smernica Rady 93/104/ES sa týmto mení a dopĺňa takto:

1. Článok 1 ods. 3 sa nahrádza takto:

„3. Táto smernica sa vzťahuje na všetky sektory činnosti tak štátne, ako aj súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14 a 17 tejto smernice.

Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov, ako je to definované v Smernici Rady 1999/63/ES z 21. júna 1999 týkajúcej sa Dohody o organizácii pracovného času námorníkov uzatvorenej medzi Asociáciou majiteľov lodí Európskeho spoločenstva a Federáciou odborov pracovníkov v doprave v Európskej únii (FST) (*) bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.

(*) Ú. v. ES L 167, 2.7.1999, s. 33.“;

2. v článku 2 sa pridá nasledovné:

„7. ‚mobilný pracovník‘ znamená akýkoľvek pracovník zamestnaný v podniku ako člen cestujúceho alebo lietajúceho personálu, ktorý poskytuje dopravné služby pre cestujúcich alebo tovar, po ceste, lietadlom alebo po vnútrozemských vodných trasách.

8. ‚práca na otvorenom mori‘ znamená prácu vykonávanú hlavne v zariadeniach na otvorenom mori alebo z takýchto zariadení (vrátane vrtných veží), priamo alebo nepriamo súvisiacich s prieskumom, ťažbou alebo využívaním minerálnych zdrojov, vrátane uhľovodíkov, ako aj potápanie v súvislosti s takýmito činnosťami, či už vykonávaných zo zariadení na otvorenom mori alebo z plavidla.

9. ‚primeraný odpočinok‘ znamená, že pracovníci majú pravidelný oddychový čas, ktorého trvanie je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iných nepravidelných pracovných modelov si nespôsobia zranenie ani sebe ani svojim spolupracovníkom alebo iným osobám a že si nepoškodia svoje zdravie krátkodobo ani dlhodobo.“;

3. V článku 5 sa vypustí nasledovný pododsek:

„Minimálny čas odpočinku uvedený v prvom pododseku v zásade zahŕňa nedeľu.“

4. Článok 14 sa nahrádza takto:

„Článok 14

Špecifickejšie ustanovenia spoločenstva

Táto smernica sa neuplatní v prípade, že iné nástroje spoločenstva obsahujú špecifickejšie požiadavky týkajúce sa organizovania pracovného času pre určité povolania alebo pracovné činnosti.“

5. Článok 17 ods. 2.1 sa nahrádza takto:

„2.1. z článkov 3, 4, 5, 8 a 16:

- a) v prípade činností, keď pracovisko pracovníka a jeho bydlisko sú navzájom od seba vzdialené vrátane práce na otvorenom mori alebo keď rôzne pracoviská pracovníka sú navzájom od seba vzdialené;
- b) v prípade bezpečnostných a dozorných činností vyžadujúcich trvalú prítomnosť za účelom ochrany majetku a osôb, najmä bezpečnostných stráží a sprievodcov nákladu alebo bezpečnostných firiem;
- c) v prípade činností zahŕňajúcich potrebu nepretržitej služby alebo výroby, ktorými sú najmä:
 - i) služby týkajúce sa prijímania, ošetrovania a/alebo starostlivosti poskytovanej nemocnicami alebo podobnými zariadeniami vrátane odbornej praxe lekárov, ubytovacích inštitúcií a väznic;
 - ii) pracovníci v lodeniach alebo na letiskách;
 - iii) tlač, rádio, televízia, kinematografická výroba, poštové a telekomunikačné služby, ambulancie, požiarne služby a služby civilnej obrany;
 - iv) výroba plynu, vody a elektriny, prenos a distribúcia, zber domového odpadu a spoločňovacie zariadenia;
 - v) priemyselné odvetvia, v ktorých sa práca nesmie prerušiť z technických dôvodov;
 - vi) výskumné a vývojové činnosti;
 - vii) poľnohospodárstvo;
 - viii) robotníci zaoberajúci sa prepravou cestujúcich v službách pravidelnej mestskej dopravy;
- d) kde existuje predvídateľný nával činnosti, najmä:
 - i) v poľnohospodárstve;
 - ii) v turistike;
 - iii) v poštových službách;

(1) ESD [1996] I — 5755.

- e) v prípade osôb pracujúcich v železničnej doprave:
- i) ktorých činnosti sú prerušované;
 - ii) ktorí trávajú pracovný čas vo vlakoch; alebo
 - iii) ktorých činnosti sú viazané na cestovné poriadky a spojené so zabezpečením nepretržitosti a pravidelnosti dopravy.“
- priemerný počet hodín pracovného času za týždeň počas prechodného obdobia a
- opatrenia, ktoré sa majú prijať na zníženie počtu hodín pracovného času za týždeň na priemerný počet 48 na konci prechodného obdobia;
- b) pokiaľ ide o článok 16 ods. 2, za predpokladu, že referenčné obdobie neprevyšuje 12 mesiacov počas prvej časti prechodného obdobia bližšie určeného v písmene a) bode iii) a šesť mesiacov po ňom.“;

6. V článku 17 ods. 2 sa pridá nasledovné:

„2.4. z článkov 6 a 16 ods. 2 v prípade odbornej praxe lekárov:

- a) pokiaľ ide o článok 6, na prechodné obdobie piatich rokov od 1. augusta 2004.
- i) Členské štáty môžu dostať až dva roky navyše, ak je to potrebné, na zohľadnenie ťažkostí pri plnení ustanovení o pracovnom čase, pokiaľ ide o ich zodpovednosť za organizovanie a poskytovanie zdravotných služieb a lekárskej starostlivosti. Aspoň šesť mesiacov pred skončením prechodného obdobia informuje príslušný členský štát Komisiu s uvedením dôvodov tak, aby Komisia po náležitých poradách mohla zaujať stanovisko do troch mesiacov od obdržania takejto informácie. V prípade, že členský štát nedodrží stanovisko Komisie, zdôvodní svoje rozhodnutie. Oznámenie a zdôvodnenie členského štátu sa uverejní v Úradnom vestníku Európskych spoločností a zašle sa Európskemu parlamentu.
 - ii) Členské štáty môžu dostať dodatočné obdobie až do jedného roka navyše, ak je to potrebné, na zohľadnenie ťažkostí pri plnení vyššie uvedených povinností. musia dodržať postup ustanovený v bode i).

V rámci kontextu prechodného obdobia:

- iii) Členské štáty zabezpečia, že počet hodín týždenného pracovného času v žiadnom prípade neprekročí v priemere 58 hodín počas prvých troch rokov prechodného obdobia, v priemere 56 hodín počas nasledujúcich dvoch rokov a v priemere 52 hodín počas akéhokoľvek zostávajúceho obdobia.
- iv) Zamestnávateľ sa včas poradí so zástupcami zamestnancov s cieľom dosiahnutia dohody, kde je to možné, o opatreniach vzťahujúcich sa na prechodné obdobie. V rámci limitov ustanovených v bode iii) môže takáto dohoda zahŕňať:

7. Vložia sa nasledovné články:

„Článok 17a

Mobilní pracovníci a práca na otvorenom mori

1. Články 3, 4, 5 a 8 sa nevzťahujú na mobilných pracovníkov.
2. Členské štáty však prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby mobilní pracovníci mali nárok na primeraný odpočinok okrem okolností ustanovených v článku 17 ods. 2.2.
3. Podliehajúci súladu so všeobecnými zásadami týkajúcimi sa ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov a za predpokladu, že sa vedú porady medzi zástupcami príslušného zamestnávateľa a zamestnancov a že existujú snahy na podporu všetkých príslušných foriem sociálneho dialógu vrátane rokovaní, ak si to strany želajú, môžu členské štáty z objektívnych alebo technických dôvodov, alebo z dôvodov týkajúcich sa organizácie práce, rozšíriť referenčné obdobie uvedené v článku 16 ods. 2 na dvanásť mesiacov, pokiaľ ide o pracovníkov, ktorí vykonávajú prácu zväčša na otvorenom mori.
4. 1. augusta 2005 Komisia po porade s členskými štátmi, s vedením a pracovníkmi na európskej úrovni preverí účinnosť ustanovení, pokiaľ ide o pracovníkov na otvorenom mori z hľadiska zdravia a bezpečnosti, s cieľom predložiť vhodné úpravy, ak to bude potrebné.

Článok 17b

Pracovníci na palube rybárskych lodí plaviacich sa na mori

1. Články 3, 4, 5, 6 a 8 sa nevzťahujú na žiadneho pracovníka na palube rybárskej lode plviacej sa na mori pod vlajkou členského štátu.
2. Členské štáty však prijímú nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, aby každý pracovník na palube rybárskej lode plviacej sa na mori pod vlajkou členského štátu mal nárok na primeraný odpočinok a aby sa počet hodín pracovného času obmedzil na 48 hodín za týždeň, z priemeru vypočítaného z referenčného obdobia neprevyšujúceho 12 mesiacov.

3. V rámci limitov ustanovených v odsekoch 2, 4 a 5 prijímú členské štáty nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, že pri dodržiavaní potreby ochraňovať bezpečnosť a zdravie takýchto pracovníkov,

- a) sa pracovný čas obmedzí na maximálny počet hodín, ktoré sa neprekročia v stanovenom časovom období alebo
- b) v rámci stanoveného časového obdobia sa poskytne minimálny počet hodín na odpočinok.

Maximálny počet hodín pracovného času alebo minimálny počet hodín na odpočinok sa bližšie určia podľa zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení alebo podľa kolektívnych dohôd, alebo dohôd medzi obidvomi stranami priemyselného odvetvia.

4. Limitmi počtu hodín pracovného času alebo oddychu bude:

- a) maximálny počet hodín pracovného času, ktorý neprevyšuje:
 - i) 14 hodín za ktorúkoľvek 24-hodinovú dobu a
 - ii) 72 hodín za ktorúkoľvek sedemdnňovú dobu
 alebo
- b) minimálny počet hodín na odpočinok, ktorý nebude menší ako:
 - i) 10 hodín za ktorúkoľvek 24-hodinovú dobu a
 - ii) 77 hodín za ktorúkoľvek sedemdnňovú dobu.

5. Čas na odpočinok sa nesmie rozdeliť na viac ako dve obdobia, z ktorých jedna bude trvať minimálne šesť hodín a interval medzi nasledujúcimi obdobiami na oddych neprevyšuje 14 hodín.

6. V súlade so všeobecnými zásadami ochrany zdravia a bezpečnosti pracujúcich, ako aj z objektívnych a technických dôvodov alebo z dôvodov týkajúcich sa organizovania práce môžu členské štáty dovoliť výnimky vrátane zavedenia referenčných období na hraničné hodnoty ustanovené v odsekoch 2, 4 a 5. Takéto výnimky sa zosúladiť s ustanovenými normami, môžu však zohľadňovať častejší alebo dlhší čas na dovolenky alebo udeľovanie náhradného voľna pracovníkom. Výnimky je možné ustanoviť prostredníctvom

- i) zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení za predpokladu, že sa poradilo so zástupcami príslušných zamestnávateľov a pracovníkov, kde je to možné a že sa vynakladá úsilie na podporu všetkých dôležitých foriem sociálneho dialógu alebo
- ii) kolektívnych dohôd alebo dohôd medzi obidvomi stranami odvetvia.

7. Kapitán rybárskej lode plviacej sa po mori má právo požadovať od pracovníkov na palube, aby odpracovali akékoľvek hodiny nevyhnutné pre okamžitú bezpečnosť plavidla, osôb na palube alebo nákladu, alebo s cieľom poskytnúť pomoc iným plavidlám alebo osobám v tiesni na mori.

8. Členské štáty môžu ustanoviť, že pracovníci na palube rybárskych lodí plviacich sa na mori, pre ktoré vnútroštátne právne predpisy alebo prax stanovujú, že takéto plavidlá nemajú povolenú prevádzku v určitom období kalendárneho roka prevyšujúcom jeden mesiac, si vyčerpajú celoročnú dovolenku v súlade s článkom 7 v rámci vyššie uvedeného obdobia.“

Článok 2

1. Členské štáty prijímú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 1. augusta 2003 alebo zabezpečia, že najneskôr do uvedeného dátumu obidve strany priemyselného odvetia zavedú nevyhnutné opatrenia podľa dohody, pričom od členských štátov sa bude vyžadovať, aby prijali akékoľvek nevyhnutné opatrenie, ktoré im kedykoľvek umožní, že budú v takom postavení, že zaručia výsledky, ktoré im ukladá táto smernica. Pokiaľ ide o odbornú prax lekárov, bude takýto dátum 1. august 2004. Budú o tom bezodkladne informovať Komisiu.

2. Keď členské štáty prijímú opatrenia uvedené v odseku 1, budú tieto obsahovať odkaz na túto smernicu alebo budú doplnené takýmto odkazom pri ich úradnom uverejnení. Spôsoby uvádzania takýchto odkazov ustanovia členské štáty.

3. Bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov na rozvoj vzhľadom na meniace sa okolnosti, odlišné právne predpisy, regulačné a zmluvné ustanovenia v oblasti pracovného času, pokiaľ sa splnia minimálne požiadavky ustanovené v tejto smernici, nepredstavuje plnenie tejto smernice oprávnené dôvody na zníženie všeobecnej úrovne ochrany poskytovanej pracovníkom.

4. Členské štáty oznámia Komisii znenie všetkých ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijímú v oblasti upravenej touto smernicou.

Článok 3

Po porade s členskými štátmi, s vedením a pracovníkmi na európskej úrovni, Komisia najneskôr do 1. augusta 2009 preverí účinnosť ustanovení, pokiaľ ide o pracovníkov na palube rybárskych lodí plviacich sa po mori, a to najmä, či takéto ustanovenia sú naďalej primerané, čo sa týka zdravia a bezpečnosti s cieľom predložiť, vhodné zmeny a doplnenia, ak to bude potrebné.

Článok 4

Po porade s členskými štátmi, s vedením a pracovníkmi na európskej úrovni preverí Komisia najneskôr 1. augusta 2005 účinnosť ustanovení, pokiaľ ide o pracovníkov zaoberajúcich sa prepravou cestujúcich v pravidelných dopravných službách, s cieľom predložiť v prípade potreby vhodné úpravy na zabezpečenie zhodného a vyhovujúceho prístupu v sektore.

Článok 5

Táto smernica nadobúda účinnosť v deň jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev.

Článok 6

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 22. júna 2000

Za Európsky parlament

predseda

N. FONTAINE

Za Radu

predseda

J. SÓCRATES